

SL

SL

SL

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 15.9.2008
COM(2008) 551 konč.

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Drugo letno poročilo za leto 2007 o izvajanju pomoči Skupnosti v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 389/2006 z dne 27. februarja 2006 o oblikovanju instrumenta finančne podpore za spodbujanje gospodarskega razvoja turške skupnosti na Cipru

{SEC(2008)2469 final}

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Drugo letno poročilo za leto 2007 o izvajanju pomoči Skupnosti v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 389/2006 z dne 27. februarja 2006 o oblikovanju instrumenta finančne podpore za spodbujanje gospodarskega razvoja turške skupnosti na Cipru

1. UVOD

Svet je 26. aprila 2004 ugotovil naslednje:

„Turška ciprska skupnost je jasno izrazila svojo željo po prihodnosti v Evropski Uniji. Svet je odločen odpraviti izolacijo turške ciprske skupnosti in pospešiti združitev Cipra s spodbujanjem gospodarskega razvoja turške ciprske skupnosti. Svet je pozval Komisijo, da v ta namen predloži izčrpne predloge, s posebnim poudarkom na gospodarskem povezovanju otoka in izboljšanju stikov med dvema skupnostma in z Evropsko unijo. Svet je priporočil, da se v ta namen sedaj porabi 259 milijonov evrov, ki so v primeru rešitve že rezervirani za severni del Cipra.“

Uredba Sveta (ES) št. 389/2006 o oblikovanju instrumenta finančne podpore za spodbujanje gospodarskega razvoja turške skupnosti na Cipru¹ (v nadaljnjem besedilu: uredba o pomoči) je bila sprejeta dne 27. februarja 2006.

Drugo poročilo pokriva obdobje od 1. marca do 31. septembra 2007.

2. NAČRTOVANJE POMOČI

V okviru proračuna za leto 2007 niso bila sproščena nobena dodatna sredstva, za katera bi bilo potrebno načrtovanje. V obdobju, ki ga pokriva poročilo, ni bilo zahtev po ponovnem načrtovanju. V nekatere projektne pole so bile vnesene manjše spremembe, ki pa ne zahtevajo sprememb petih sklepov Komisije, sprejetih leta 2006.

3. IZVEDBENI MEHANIZMI

Za upravljanje pomoči je odgovorna Evropska komisija. Izvedbeni mehanizmi so se oblikovali v skladu z *ad hoc* značajem tega programa pomoči in njegovih upravičencev. Program se izvaja v državi članici EU, toda v območju, ki ni pod dejanskim nadzorom vlade te države članice in kjer se pravni red EU trenutno ne izvaja.

Leta 2006 je bila za izvajanje programa vzpostavljena posebna programska skupina, ki jo sestavljajo uradniki Komisije in pogodbeno osebje, in sicer kot del projektne skupine za turško skupnost na Cipru v okviru GD za širitev. V obdobju poročanja je bil sestav projektne skupine še dodatno okrepljen. Decembra 2007 je imela 27 članov, med njimi 3 uradnike Komisije, 14 članov pogodbenega osebja in 10 lokalno zaposlenih, ki jih je zagotovil zasebni izvajalec (GTZ) za upravno in logistično podporo.

¹ UL L 65, 7.3.2006, str.5.

Programska skupina, ki na Cipru deluje v okviru dolgoročne misije, je še naprej uporabljala prostore urada za podporo programa, ki je bil ustanovljen septembra 2006 in se nahaja v severnem delu obzidanega mesta Nikozije. Upravljanje pisarn je še vedno zagotavljal zasebni izvajalec (GTZ) v skladu s pogodbo, ki je veljala do 20. junija 2008. Urad za podporo programa se je izkazal za zelo pomembno orodje pri zagotavljanju usklajevanja z zainteresiranimi stranmi iz turške skupnosti na Cipru ter kot prostor za srečanja in seminarje. Prvotno izbrani prostori so zaradi rastočega števila osebja, ki je bilo potrebno za razporeditev sredstev do konca leta 2009, postali premajhni. Jeseni leta 2007 je bila sprejeta odločitev o selitvi v nove prostore po njihovi potrebni prenovi². Objavljen je bil tudi razpis za storitve upravljanja pisarn (prostori, oprema in podporno osebje) od junija 2008 dalje.

4. IZVAJANJE V OBDOBJU POROČANJA

4.1. Splošni pregled

Komisija ta program pomoči izvaja v edinstvenih političnih, pravnih in diplomatskih razmerah. V obdobju poročanja se je Komisija srečala s praktičnimi posledicami delovanja v takem okolju. Treba je bilo sklepati *ad hoc* sporazume, da je Komisija lahko nadaljevala z izvajanjem in obenem spoštovala načela dobrega finančnega poslovanja.

Treba je opozoriti, da so se ponavadi v podobnih primerih programov pomoči ES pravila in pogoji izvajanja pomoči določili v sporazumih o financiranju, sklenjenih z vlado države upravičenke. Ti sporazumi urejajo vprašanja obdavčenja ter dovoljenj za delo in za prebivanje. Za ta program pomoči za gospodarski razvoj turške skupnosti na Cipru ni takega sporazuma. Zato se mora Komisija pri izvajanju tega programa zanašati na pravila in pogoje, za katere meni, da trenutno veljajo na tem območju. Ti niso izvršljivi in se lahko spremenijo med veljavnostjo pogodbe. Komisija se s sklepanjem pogodbenih sporazumov s ponudniki izpostavlja tveganju, da bo morala prevzeti obveznosti, s katerimi se v primerih, ko finančni sporazum obstaja, ne srečuje. Ponudniki bi lahko za svoje storitve postavili višje cene, da bi se zavarovali pred temi negotovostmi.

Komisija se močno zanaša na podporo turške skupnosti na Cipru, da bi bil ta program uspešen, na prvem mestu v fazi izvajanja in nato pri zagotavljanju trajnosti dokončanih projektov. Komisija si prizadeva, da bi odgovornost za projekte, ki jih financira ES, prevzeli lokalni upravičenci. Pri določanju tehničnih specifikacij in pogojev sodelujejo strokovnjaki turške skupnosti na Cipru. Zainteresirane strani turške skupnosti na Cipru so bile aktivno vključene v fazi razpisov, njihovi strokovnjaki pa v odborih za ocenjevanje ponudb. Po podelitvi pogodb upravičenci iz turške skupnosti na Cipru aktivno sodelujejo pri usmerjevalnih odborih.

Turška skupnost na Cipru je določila partnerje za vsak projekt. Ustanovljen je bil odbor za pomoč. Pripadniki turške skupnosti na Cipru niso navajeni na postopke ES. Krivulja učenja je strma, rezultati pa so kljub velikemu napredku različni glede sposobnosti absorpcije. Za dolgoročno trajnost so potrebna dodatna prizadevanja. Kratek rok, ki ga ima Komisija za sklepanje pogodb v zvezi s programom pomoči je dodatna težava.

² Selitev v nove prostore je potekala junija 2008.

Nekatera tveganja, ki so bila navedena v prvem letnem poročilu, zlasti vpliv splošnih političnih razmer na izvajanje pomoči, so se pokazala med tem obdobjem poročanja.

Težave so nastale pri projektih za spravo. Odstranjevanje min se je začelo pozno, ker vodstvo turške skupnosti na Cipru na začetku za te dejavnosti ni hotelo uporabiti programa pomoči. Projekt poučevanja zgodovine (ki temelji na sodelovanju med učitelji in sindikati obeh skupnosti v obdobju 2004–2006) se ni mogel začeti zaradi pridržkov vlade Republike Ciper glede sodelovanja Komisije pri projektu, ki naj bi ga izvajal Svet Evrope.

Kar zadeva lastnino, je vlada Republike Ciper za zagotavljanje informacij o zasebnih lastnikih, pripadnikih grške skupnosti na Cipru, porabila precej časa, kar je povzročilo še dodatne zamude pri že tako kratkih rokih. Kako se bodo te zamude nadoknadile je med drugim odvisno od hitrejšega objavljanja teh informacij.

Dela, storitve in oskrba se izvajajo v skladu s pravili o zunanji pomoči ES. Med obdobjem poročanja je na prve objavljene razpise za dela negativno vplivala odločitev lokalnih ponudnikov iz turške skupnosti na Cipru, da ne bodo sodelovali pri razpisih, ki jih financira ES, ker naj bi odprt in konkurenčen pristop razpisov v skladu s pravili za oddaje naročil ES škodil lokalnim interesom.

4.2. Napredek pri doseganju ciljev

Finančna pomoč v okviru programa pomoči se osredotoča na pet prednostnih ciljev (glej Prilogo 1 za razčlenitev po ciljih in po projektih). Od celotne dodelitve 259 milijonov EUR je bilo 240,15 milijona EUR dodeljenih za operativni del programa pomoči. Ključne dejavnosti in vprašanja v obdobju poročanja so bili:

4.2.1. Cilj 1: razvoj in prestrukturiranje infrastrukture

V obdobju poročanja se v okviru tega prednostnega cilja financirajo dejavnosti, ki se osredotočajo na objavljanje razpisov za priprave projektних načrtov in razpisne dokumentacije za obsežna dela ter dobavljanje sestavnih delov.

Pri prvem razpisu za nujno potrebno zamenjavo azbestnih cevi v severnem delu Nikozije je prišlo do težav, ki jih je odločitev podjetij iz turške skupnosti na Cipru, da ne bodo sodelovala, še povečalo (glej točko 4.1 zgoraj). Prispelo je malo ponudb (zaradi relativno nizkih sredstev razpis ni zbudil veliko zanimanja pri mednarodnih gradbenih podjetjih), nobena ponudba ni bila ustrezna, zato je bil razpisni postopek razveljavljen³.

Na področju varstva narave je Komisija hotela pospešiti pripravo načrta upravljanja polotoka Karpaz. Poleti 2007 je gradnja električne napeljave od vasi Dipkarpaz/Rizokarpazo do konca polotoka Karpaz je zbudila zaskrbljenost, da bo neusklajen razvoj ogrozil ekološko vrednost območja, zaradi česar je turški skupnosti na Cipru treba pomagati hitro pripraviti načrt upravljanja posebno zaščenega območja Karpaz. Zaradi pomanjkanja primernih ponudb osnovnih ponudnikov je bila sprejeta odločitev, da se ta dejavnost vključi v splošni razpis za storitve na tem področju⁴.

³ Odločitev o razveljavitvi razpisa je bila sprejeta februarja 2008.

⁴ Komisija je javno naročilo za storitve „Tehnična pomoč za upravljanje in varstvo potencialnih območij Natura 2000 na severnem delu Cipra“ podpisala aprila 2008.

Podpisana je bila pogodba za „Študijo izvedljivosti za sanacijo rudarskega območja Lefke“. Pred podpisom pogodbe je bila Komisija obveščena, da je koncesijo za čiščenje območja dobilo zasebno podjetje, v zamenjavo pa je dobilo pravico, da v bližini vzpostavi območje prostega pristanišča. Komisija je pogodbo podpisala, šele ko je bilo jasno, da je izbrani svetovalec sposoben učinkovitega delovanja in izpolnjevanja pogodbenih obveznosti.

Osnutek načrta upravljanja trdnih odpadkov je bil končan jeseni in obravnavan skupaj s turško skupnostjo na Cipru. Ta načrt je pomemben predpogoj za začetek pogodb o gradnjah in dobavi v okviru sektorskega programa za upravljanje trdnih odpadkov. Opredeljene so bile možnosti za lokacijo novega odlagališča odpadkov in postajo za premeščanje odpadkov.

V energetskega sektorju je pri pripravi prvega razpisa za javna naročila za električne števec prišlo do zamude, ker so zainteresirane strani turške skupnosti na Cipru svoje pripombe glede tehničnih specifikacij sporočile prepozno. Podpora Evropske skupnosti za sistem SCADA⁵ je bila odložena, ker so zainteresirane strani ta projekt hotele financirati iz drugih sredstev.

Na področju telekomunikacij je bila izvedena načrtovana študija za pregled osnutka za pripravo tehnične podpore pri prestrukturiranju sektorja glede ureditve in upravljanja omrežij ter naložb, ki so potrebne za okrepitev obstoječe operativne infrastrukture, da popolnoma ustreza omrežju IP⁶ in doseže tudi stranke na oddaljenih območjih.

Program za varnost v prometu se je začel izvajati z oddajo javnega naročila za področje upravljanja projektov.

4.2.2. *Cilj 2: spodbujanje socialnega in gospodarskega razvoja*

Na področju razvoja podeželja je bil oblikovan začasni načrt za razvoj podeželja, v okviru katerega je bila sprožena pilotna ponudba za kmete, ki se osredotoča na izboljšanje higiene na gospodarstvih, ki se ukvarjajo z ovčjerejo in kozjerejo.

Glede razvoja človeških virov je prišlo do težav pri majhnem pilotnem projektu dobave IT opreme trem osnovnim šolam, ki je bil razveljavljen zaradi pomanjkanja ponudb lokalnih dobaviteljev. Organizirana je bila dvodnevna delavnica usposabljanja vodstvenih delavcev za ravnatelje šol. Z Evropsko ustanovo za usposabljanje je bilo dogovorjeno, da lahko Komisiji pomaga pri izvajanju sektorskega programa za razvoj človeških virov.

V okviru skupnega upravljanja s Programom ZN za razvoj (v nadaljnjem besedilu: UNDP) se izvajajo dela za izboljšanje mestne in lokalne infrastrukture. Pričela se je zadnja faza obnove stavbe *Bedestan* v obzidanem mestu Nikozija. Izbrane so bile vasi za pilotne projekte obnove vaških trgov. Vendar je bilo treba razveljaviti projekt obnove oskrbe z vodo v neki majhni vasi, ker se prijavil noben lokalni ponudnik.

Pri izvajanju „Programa posojil za mikro podjetja in majhna podjetja“ je prišlo do težav, ker se je mehanizem izvajanja, določen v sklepu Komisije (izvajanje prek sporazuma o

⁵ Sistem za nadzor, vodenje in zbiranje podatkov.

⁶ Internetni ponudnik.

dodelitvi sredstev z razvojno banko in javnega naročila) izkazal za neustreznega in ga bo treba ponovno proučiti. To izhaja iz nezdružljivosti v dobiček usmerjenih razvojnih bank in zahteve iz finančne uredbe ES, da dodeljena sredstva ne smejo ustvarjati dobička.

4.2.3. *Cilj 3: spodbujanje sprave, ukrepi za krepitev zaupanja in podpora civilni družbi*

Podpisan je bil sporazum o dodelitvi sredstev za podporo Odboru za pogrešane osebe (v nadaljnjem besedilu: OPO). Prispevek ES je največji posamezni finančni prispevek za OPO. Leta 2007 je OPO začel pomembno fazo svojega delovanja: vračanje posmrtnih ostankov pogrešanih oseb njihovim svojcem. S podporo ES je bila vzpostavljena spletna stran v treh jezikih (angleščini, grščini in turščini). Objavljen je bil prvi poziv za zbiranje predlogov za podporo civilni družbi.

Uspešno delovanje na tem področju je zelo odvisno od političnih razmer. V zvezi s tem se je bilo treba soočiti z naslednjimi težavami:

- (1) *odstranjevanje min:* z UNDP je bil marca 2007 podpisan sporazum o dodelitvi sredstev, a se izvajanje dejansko ni začelo do meseca julija zaradi pridržkov vodstva turške skupnosti na Cipru. Njihovo prvotno stališče je bilo, da bi se moralo odstranjevanje min financirati iz drugih proračunskih sredstev kot v obdobju 2004–2006⁷ in ne v okviru 259 milijonov EUR vrednega programa pomoči. Poleg tega je bil decembra 2007 med UNFICYP in turško vojsko dosežen sporazum o zagotavljanju informacij (npr. zemljevidov minskih polj), ki so potrebne za čim hitrejšo izvajanje dejavnosti odstranjevanja min. UNDP je meseca aprila, kmalu po podpisu pogodbe, na Ciper poslal ekipo za odstranjevanje min. Te zamude so povzročile dodatne stroške, ki na začetku niso bili predvideni;
- (2) *projekt poučevanja zgodovine:* Komisija je pogodbo podpisala julija 2007, vendar pa je Svet Evrope ni podpisal, ker je ocenil, da ni primeren za izvajanje tega projekta. Republika Ciper je ugovarjala, da je način, kako je bil projekt oblikovan in financiran, spremenil prej obstoječi okvir sodelovanja s Svetom Evrope, in zahtevala sklenitev uradnega dogovora (s podpisom memoranduma o soglasju)⁸, ki pa ni bil sprejemljiv za Svet Evrope;
- (3) *akademija političnih ved* čeprav je bila pogodba sklenjena med obdobjem poročanja, se je Svet Evrope odločil z izvajanjem počakati do konca predsedniških volitev v Republiki Ciper februarja 2008.

4.2.4. *Cilj 4: približevanje turške skupnosti na Cipru Evropski uniji*

Najpomembnejši dosežek je zaključek prvega poziva za zbiranje predlogov za štipendije za študijsko leto 2007/2008, ko je bilo razpisanih 105 štipendij (25 za profesorje in 80 za dodiplomske študente), za katere je prispelo le 39 prijav. Tako je bilo na koncu podeljenih le 30 štipendij (15 za profesorje in 15 za dodiplomske študente). Za slab odziv, predvsem med dodiplomskimi študenti, bi lahko bila kriva novost programa in

⁷ V obdobju 2004–2006 je bilo za odstranjevanje min na Cipru uporabljenih 5 milijonov EUR v okviru pilotnega projekta/pripravljalnega ukrepa.

⁸ V času sprejetja tega poročila se projekt še vedno ne izvaja. Minilo je več kot eno leto in bo pogodbo treba spremeniti, da bo upoštevala spremenjene okoliščine.

pomanjkanje časa za ustrezno obveščanje. Poleg tega bi bile lokalne univerze prikrajšane za vpisnino dodiplomskih študentov, ki bi šli za eno leto v tujino, kar bi lahko bil razlog za njihovo nezainteresiranost za obveščanje študentov o programu. V program so bili za študijsko leto 2008/2009 vključeni tudi podiplomski študentje, razpis pa je bil objavljen septembra.

4.2.5. *Cilj 5: priprava turške skupnosti na Cipru na uvedbo in izvajanje pravnega reda Skupnosti*

Ta prednostni cilj se izvaja zlasti na podlagi instrumenta Komisije za izmenjavo informacij o tehnični pomoči (TAIEX).

Do konca leta 2007 je bilo organiziranih 122 prireditev, pri katerih je sodelovalo 197 strokovnjakov. Pomoč je bila usmerjena zlasti na 5 spodaj navedenih področij. Velik del podpore je dopolnil povezane naložbene projekte in programe dodelitev sredstev, ki se financirajo iz drugih delov programa pomoči.

- Podpora za izvajanje Uredbe o zeleni črti, zlasti spodbujanje fitosanitarnih strokovnjakov, da nadzirajo sajenje, rast, pobiranje in prodajo krompirja.
- Poljedelstvo, zlasti analiza obstoječih politik in potrebnih reform za prihodnjo uvedbo pravnega reda Skupnosti. Ključna dejavnost je bila določitev prednosti začasnega programa razvoja podeželja.
- Okolje, zlasti določitev prednostnih področij za prihodnje usposabljanje in izboljšanje usposobljenosti v zvezi s pravnim redom Skupnosti. Za dejavnosti določanja meja območij varstva narave, ki imajo možnosti, da pridobijo status Natura 2000, je treba sprejeti načrte upravljanja v okviru cilja 2.
- Varnost hrane, pri kateri so dejavnosti vključevale podporo za odziv turške skupnosti na Cipru na izbruh slinavke in parkljevke na otoku oktobra 2007, ocenitev naložb, ki so potrebne za izpolnitev veterinarskega standarda na področju zdravstvenega varstva živali in veterinarskega javnega zdravstvenega varstva; ter prednostne naloge za prihodnje usposabljanje in izboljšanje usposobljenosti v zvezi s pravnim redom Skupnosti.
- Statistika, vključno z analizo potreb za pridobitev zanesljivejših in primerljivih podatkov za severni del Cipra, ki bo po združitvi prispevala k vzpostavitvi statistike za ves otok v skladu s standardi EU.

V okviru tega prednostnega cilja je bil začel projekt za pregled trenutnega stanja obstoječih okoljskih storitev in za predloge za izboljšave.

4.2.6. *Nedodeljena tehnična pomoč in rezervni instrument za program*

V obdobju poročanja se ta instrument ni uporabil.

4.2.7. *Finančna pomoč za kritje odhodkov za poslovanje iz člena 4(3) uredbe o pomoči*

Skupno je bilo 18,85 milijona EUR (tj. 7,2 % celotne finančne dodelitve) rezerviranega za pomoč Komisiji pri izvajanju programa pomoči. Pomoč pokriva stroške za osebje, ki sodeluje pri izvajanju programa (pogodbeni uslužbenci in neodvisni nacionalni

strokovnjaki) ter njihove stroške za misije in stroške, povezane z uradom za podporo programa. Podpisane so bile pogodbe za pomoč Komisiji v postopku sklepanja pogodb, npr. določanje pogojev in ocenjevanje ponudb itd.

4.3. Finančno izvajanje (pogodbe in izplačila)

V Prilogi 2 so navedene pogodbe, podpisane v obdobju poročanja, in v Prilogi 3 vse pogodbe.

4.3.1. Sklepanje pogodb

V obdobju poročanja so bile sklenjene pogodbe za skupaj 17,5 milijona EUR. Od tega zneska je bilo približno 17 milijonov EUR namenjenih operativnemu delu programa pomoči, 0,5 milijona EUR pa podpornim dejavnostim v skladu s členom 4(3) uredbe o pomoči.

Do konca leta 2007 je bilo skupaj sklenjenih pogodb za skoraj 33 milijonov EUR. Od tega zneska je bilo približno 31,2 milijona EUR namenjenih operativnemu delu programa pomoči, približno 1,8 milijona EUR pa podpornim dejavnostim. V Prilogi 4 so navedene pogodbe v okviru operativnega dela in podpornih dejavnosti.

4.3.2. Plačila

V obdobju poročanja je Komisija izvajalcem izplačala približno 8,1 milijona EUR in porabila približno 0,9 milijona EUR za osebje in misije⁹.

Do konca leta 2007 je Komisija izvajalcem izplačala približno 12,29 milijona EUR in porabila približno 1,24 milijona EUR za osebje in misije.

4.4. Nadzor

V obdobju poročanja je Komisija vzpostavila mehanizem za pregled izvajanja (v nadaljnjem besedilu: MPI), pri katerem sodelujejo upravičenci turške skupnosti na Cipru. Cilj MPI je redno spremljati napredek pri doseganju ciljev programa, pripomoči k uspešnosti in kakovosti izvajanja programa pomoči turški skupnosti na Cipru. Njegov cilj je tudi, da bi čim več odgovornosti za program prevzeli upravičenci turške skupnosti na Cipru, kar je ključnega pomena za zagotovitev uspešnega izvajanja in trajnosti.

Prvo srečanje MPI je bilo 20. septembra 2007. Nato je bila sprejeta vrsta ukrepov za pospešitev in izboljšanje izvajanja programa, katerih uspešnost se je podrobno spremljala z rednimi srečanji programske skupine ter upravičencev in zainteresiranih strani iz turške skupnosti na Cipru.

4.5. Informiranje, obveščanje in razpoznavnost

Razpoznavnost je pomembna, da širši turški skupnosti na Cipru pokažemo, da jih EU podpira. V obdobju poročanja je bilo objavljenih 15 sporočil za javnost¹⁰, zlasti za opozarjanje na pozive za zbiranje predlogov in projekte. Z mediji turške skupnosti na

⁹ Stroški za osebje in misije so obračunani ločeno od drugih odhodkov za podporo zaradi posebnega značaja teh dejavnosti.

¹⁰ Od začetka izvajanja je bilo skupno objavljenih 17 sporočil za javnost.

Cipru sta bila izvedena dva intervjuja. Organizirane so bile tri večje odmevne prireditve: 1) sprejem „Bon voyage“, ki se ga je udeležil vodja turške skupnosti na Cipru Mehmet Ali Talat, za študente in profesorje, ki so dobili štipendijo Skupnosti za študijsko leto 2007/2008, 2) slovesnost ob šesti obletnici uspešnega sodelovanja med UNDP in Komisijo, ko je bil podpisan zadnji sporazum o dodelitvi sredstev, načrtovan v okviru programa; in 3) začetek delovanja spletne strani Odbora za pogrešane osebe, ki ga financira ES. Objavili so se letaki za obveščanje o določenih projektih, oblikovana pa je bila spletna stran za obveščanje o programu štipendij Skupnosti.

Poleg tega pa se spletna stran GD za širitev:

http://ec.europa.eu/enlargement/turkish_cypriot_community/index_en.htm še vedno uporablja za oglaševanje programa pomoči in vključuje besedilo uredbe o pomoči, sklepe Komisije o financiranju in s tem povezane dokumente.

4.6. Posvetovanja z Vlado Republike Ciper

V izjavi, ki je bila vključena v zapisnik zasedanja Sveta, ko je bila sprejeta uredba o pomoči, je Komisija ob upoštevanju trenutnih političnih razmer na Cipru ter cilja povezovanja in ponovne združitve otoka izjavila, „da se je pripravljena z vlado Republike Ciper posvetovati glede pomembnejših vidikov izvajanja podpore v skladu z uredbo“. Komisija je prav tako izjavila, da se je pripravljena z vlado Republike Ciper posvetovati, če bi bili po študijah izvedljivosti še kakšni dvomi, ali bi lahko ukrepi, financirani v skladu s to uredbo, vplivali na lastninske pravice.“

Po fazi načrtovanja so bila organizirana srečanja s predstavniki Republike Ciper, predvsem ko so otok obiskali višji uradniki Komisije. V obdobju poročanja je bilo sedem takih obiskov. Organizirani so bili tudi delovni sestanki s predstavniki resornih ministrstev, predvsem s področja okolja, energetike in telekomunikacij, da bi se upoštevali vidiki načrtovanja celotnega otoka v skladu z uvodno izjavo 8 uredbe o pomoči, kadar je to ustrezno.

Glede lastninskih pravic je bilo v obdobju poročanja začeti nekaj majhnih infrastrukturnih projektov, predvsem za izboljšanje mestne in lokalne infrastrukture, kjer pri upravljanju izvajanja sodeluje UNDP. Zato je Komisija od Republike Ciper zahtevala, da ji pomaga in potrdi imena zasebnih lastnikov. Republika Ciper si je za odgovor na te zahteve vzela veliko časa. To vprašanje bi lahko postalo kamen spotike, ki bi ogrozilo naložbene projekte. Pridobitev seznama imen zasebnih lastnikov je le prvi korak. Nato mora Komisija zahtevati in dobiti njihovo soglasje, preden lahko sklene pogodbe o gradnjah.

5. SKLEPNE UGOTOVITVE

V obdobju poročanja so bile glavne dejavnosti:

- (1) doseganje ustrezne hitrosti izvajanja: začeli so se pripravljalni ukrepi za pripravo razpisne dokumentacije, pozivi za oddajo predlogov za programe dodelitev sredstev ter pogodbe o gradnjah in storitvah. Z UNDP in Svetom Evrope so bili podpisani vsi neposredni sporazumi, ki niso zajemali pozivov za oddajo predlogov, kakor je bilo omenjeno v odločbah Komisije, razen projekta poučevanja zgodovine, za katerega Svet Evrope ni podpisal sporazuma;

- (2) usklajevanje izvedbenih mehanizmov z zaposlovanjem dodatnega osebja in vzpostavljanjem potrebnih izvedbenih postopkov. Zaradi posebne narave programa in razmer, v katerih deluje Komisija, so bili sporazumi temu posebej prilagojeni.

Izvajanje je in bo težavno zaradi edinstvenih razmer, v katerih deluje Komisija. Nekateri izzivi, ki so bili opredeljeni v prvem letnem poročilu, so se pokazali tudi med letom 2007 ter ostajajo prisotni v preostanku izvedbenega obdobja:

- (1) kratki roki za sklepanje pogodb in skrajšanje trajanja programa:
- (a) sklepanje pogodb za velike infrastrukturne naložbe v treh letih je zaradi pomanjkanja predhodne priprave projekta velik izziv;
 - (b) dejavnosti, ki naj bi bile po načrtih izvedene na letni osnovi, se lahko izvedejo le v treh zaporednih letih (2007–2009) in ne v petih (2005–2009), kakor je bilo načrtovano na začetku. Leta 2009 se bo začel zadnji poziv za zbiranje predlogov za programe dodelitev sredstev kmetom, šolam, lokalnim skupnostim, organizacijam civilne družbe itd. Zadnji poziv za program štipendij bo septembra 2008. Potrebna bodo dodatna sredstva za nadaljnjo podporo turške skupnosti na Cipru po letu 2009;
- (2) vprišanje lastnine: treba bo še določiti lokacijo za večino načrtovanih infrastrukturnih naložb. Ob upoštevanju obsega lastnine zasebnih lastnikov grške skupnosti na Cipru¹¹ je verjetno, da bo številne naložbe mogoče izvesti samo ob soglasju teh lastnikov. V že zdaj zelo tesen časovni razpored izvajanja je treba vračunati tudi precejšen čas, ki ga bo vlada Republike Ciper potrebovala za zagotovitev podatkov o imenih zasebnih lastnikov in nujno pridobitev soglasja. Da bi zmanjšali tveganje, povezano z morebitno zamudo z začetkom izvajanja nekaterih projektov, ker ni soglasja lastnikov, bodo pripravljene rezervni projekti, toda ta ukrep morda ne bo zadostoval za zagotovitev sklenitve pogodb za vse načrtovane naložbene projekte;
- (3) majhna sposobnost absorpcije skupnosti, ki je prejemnica pomoči: turška skupnost na Cipru je majhna in ni dobro opremljena v smislu struktur, ki bi ji omogočile, da v tako kratkem času prejme tolikšna sredstva. Kljub povečanju prevzemanja odgovornosti in sodelovanja so rezultati na tem področju še vedno različni;
- (4) sodelovanje med turško in grško skupnostjo na Cipru: splošna uspešnost programa pri doseganju skupnega cilja olajšanja ponovne združitve Cipra je v veliki meri odvisna od uspešnega sodelovanja med skupnostma na otoku. Zaradi političnih vprašanj, ki niso neposredno povezana s samim programom, temveč predvsem s splošnim političnim ozadjem, lahko katera koli skupnost zaustavi izvedbo nekaterih delov programa. Izvajanje bi zelo olajšal napredek pri procesu ponovne združitve. Odločitev obeh vodij, da bosta 3. septembra 2008 začela intenzivna pogajanja, ki jih bo v vlogi posrednika spremljal generalni sekretar

¹¹ Ocenjuje se, da 78 % zasebnih zemljišč v severnem delu Cipra pripada zasebnim lastnikom, ki so pripadniki grške skupnosti na Cipru.

Združenih narodov, bo ustvarila pozitiven okvir za spodbujanje izvajanja in uspeh tega programa pomoči.